

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Den 14. marts 2012
J.nr. 13712
Dok: 359451

**Høringsnotat
vedr. Forslag til
Lov om ændring af lov om randzoner (Energiafgrøder og offentlig adgang)**

Lovudkastet har været i offentlig høring i perioden 3. februar 2012 til 24. februar 2012. Lovudkastet har været udsendt efter sædvanlig høringsliste, ligesom det har været offentliggjort på Høringsportalen på www.borger.dk.

Der er indkommet høringssvar fra i alt 143 myndigheder, organisationer og enkeltpersoner.

Af hensyn til overskueligheden opdeles gennemgangen af de indkomne høringssvar i 3 grupper (organisationer mv., private (ryttere) og private (minus ryttere)).

Flere af høringssvarene vedrører ikke alene forslaget til lov om ændring af lov om randzoner, men også den allerede vedtagne lov om randzoner. Dette høringssvar kommenterer alene de bemærkninger, der vedrører forslaget til ændring af lov om randzoner.

1. Høringssvar fra organisationer mv.

Der er indkommet i alt 26 høringssvar fra organisationer mv.

Advokatrådet finder, at de nu foreslåede ændringer indebærer en yderligere begrænsning af landbrugerens anvendelse af arealerne. Advokatrådet mangler en opgørelse i lovforslaget af, hvilke konsekvenser ændringerne vil have for den kompensation, landmændene kan forvente.

Advokatrådet havde også gerne set en nærmere analyse af indgrebets intensitet med henblik på en vurdering af forholdet til grundlovens § 73.

Agri Nord anfører, at man anser loven for at være ekspropriation uden den fulde erstatning, som Grundloven kræver, og at lovforslaget derfor bør opgives.

Aktive Dyrerettigheder støtter forslagene til ændring af randzonenloven, idet man finder, at ændringerne vil gavne det vilde dyre - og planteliv.

Bæredygtigt Landbrug finder, at bestemmelsen om forbud mod dyrkning af energiafgrøder vil få betydelige negative økonomiske virkninger for landbrugerne, og at indgrebet må anses som ekspropriativt.

Foreningen finder desuden, at bestemmelsen om offentlighedens adgang til randzonearealerne vil få betydelige negative økonomiske effekter for lodsejerne, og at indgrebet må anses som ekspropriativt.

Randzonenlovens bestemmelser og lovudkastets bestemmelser om dispensation anses ikke for at være tilstrækkelige til at hindre, at bestemmelserne må anses som ekspropriative.

Foreningen finder endvidere, at lovudkastet må antages at få betydelige negative miljømæssige effekter, hvilke effekter ikke er undersøgt.

Foreningen fraråder derfor, at randzonenloven ændres som foreslået.

Danmark Idrætsforbund støtter forslaget om at ophæve forbuddet mod at færdes i randzonerne.

Danmarks Jægerforbund accepterer, at det ikke længere skal være tilladt at dyrke energiafgrøder i randzonerne.

Jægerforbundet mener derimod ikke, at offentligheden bør have adgang til randzonerne, da dyrelivet dermed vil blive stresset med en afledt forværring for fugle og markvildt, hvilket vil gå ud over biodiversiteten.

Såfremt forslaget til § 12a opretholdes, finder forbundet, at færdsel med hund i randzonerne bør forbydes.

Danmarks Naturfredningsforening ser positivt på forslaget om, at offentligheden får lov til at færdes på de udyrkede bræmmer, og at der ikke må plantes energiafgrøder.

Danmarks Sportsfiskerforbund har stor sympati for, at muligheden for dyrkning af energiafgrøder i randzonerne afskaffes.

Forbundet finder det endvidere fornuftigt, at der er samme muligheder og begrænsninger for adgang til naturen overalt i Danmark.

Dansk Kano og Kajak Forbund støtter op om forslaget om at sikre adgang til de naturarealer, der opstår i forbindelse med etableringen af randzonerne.

Dansk Landbrug Sydøerne tager skarpt afstand fra ændringsforslaget, da det vil medføre et øget pres på dyrelivet og naturen samt konflikter mellem landmænd og friluftsfolk.

Foreningen finder endvidere, at forslaget er ekspropriativt.

Der peges endvidere på, at færdsel i randzonen kan give problemer i forhold til driften af de tilgrænsende arealer mht. til maskiner, gylleudbringning mv.

Endelig vil offentlighedens adgang gå ud over jagten og dermed også indtægten fra jagtlejen.

Dansk Land- og Strandjagt accepterer, at flerårige energiafgrøder ikke skal være tilladt i randzonerne.

Foreningen finder det derimod ikke acceptabelt, at offentligheden får samme adgang til randzonerne, som gælder generelt efter naturbeskyttelseslovens regler, da al færdsel reducerer ynglesuccesen.

Foreningen finder forslaget ekspropriativt.

Dansk Landskabsøkologisk Forening stiller sig særdeles positiv over for ændringsforslaget.

Dansk Ornitologisk Forening er særdeles tilfreds med, at muligheden for at dyrke energiafgrøder i randzonerne foreslås fjernet.

Foreningen hilser endvidere muligheden for offentlig adgang velkommen, idet der lægges vægt på, at adgangen sker efter de generelle regler i naturbeskyttelsesloven.

Foreningen peger endvidere på, at et af de største problemer med offentlig færdsel i naturområder er hunde. Det anbefales derfor, at adgang med hund ikke tillades.

Dansk Ride Forbund foreslår en ændring af § 12a, således at det kommer til at fremgå, at randzonerne også åbnes op for færdsel til hest.

Som begrundelse peges der bl.a. på, at der igennem de seneste 30 år er forsvundet omkring 50 pct. af alle stier i det åbne land som en konsekvens af landbrugets sammenlægninger. Dette har medført forringelser af ridendes adgang til naturen.

Endvidere peges der på, at ryttere generelt ikke generer vildtet så meget, som færdsel til fods gør.

Dansk Skovforening kan ikke gå ind for de nye generelle regler for offentlighedens adgang til randzonerne.

Datatilsynet har ingen bemærkninger til forslaget.

Foreningen bemærker, at man går ud fra, at der ikke indføres en ny arealkategori med tilhørende nye adgangsregler, men at adgangen skal ske efter de gældende regler i naturbeskyttelsesloven.

Fagligt Fælles Forbund finder det uheldigt, at der ikke kan dyrkes flerårige energiafgrøder i randzonerne, da dyrkning af flerårige energiafgrøder i randzoner vil medvirke til at gøre Danmark mindre afhængig af olie og mere selvforsynende med energiafgrøder. Foreningen påpeger desuden, at energiafgrøder vil medvirke til at fastholde eller skabe job i udkantsområderne.

Frie Bønder – Levende Land kan godkende ændringsforslaget uden bemærkninger.

Friluftsrådet anbefaler på det varmeste, at lovforslaget fremsættes og vedtages.

Kommunernes Landsforening er positiv overfor at ophæve hjemlen til at dyrke energiafgrøder i randzonen og at ophæve undtagelsen fra naturbeskyttelseslovens regler om offentlighedens adgang til naturarealer udlagt som randzone.

LandboUngdom er imod en ophævelse af muligheden for at dyrke flerårige energiafgrøder i randzonen.

LandboUngdom finder desuden, at offentlig adgang til udyrkede arealer skal begrænses og at det helst skal være op til den enkelte lodsejer at tilbyde adgang.

Vedrørende forhold til EU-retten mener foreningen, at der bør være sammenfald mellem randzone-loven og de i CAP'en foreslåede 7 % miljømæssige fokusarealer pr. ejendom.

Landbrug & Fødevarer finder, at ændringen vedrørende adgang er helt uacceptabel, og at det for mange lodsejere vil få vidtrækkende konsekvenser. Foreningen er endvidere uforstående overfor forbuddet mod dyrkning af flerårige energiafgrøder i randzonen.

Landbrug & Fødevarer ønsker at holde fast i adgangsforliget, der blev indgået i 2002, og som efterfølgende blev indarbejdet i naturbeskyttelsesloven i 2004.

Foreningen peger endvidere på, at en undersøgelse, som blev gennemført af Dansk Skovforening og Landbrug & Fødevarer i 2011, viser, at folk generelt er tilfredse med adgangen til natur og det åbne land.

Foreningen anfører desuden, at den foreslåede generelle adgangsret er ekspropriativ.

Jagtinteresserne vil endvidere blive negativt påvirket af forslaget, og for en række lodsejere vil jagt-indtægten ved udleje af jagtretten blive mindre som følge af offentlighedens adgang.

For så vidt angår forslaget om at fjerne muligheden for at dyrke flerårige energiafgrøder peges der på, at der herved fjernes muligheden for fremover at dyrke nye typer af flerårige energiafgrøder på arealerne. Ministeren opfordres til at komme med en negativliste over de flerårige energiafgrøder, der ikke ønskes etableret i randzonerne.

Endelig ønskes der generelt mere klarhed vedrørende adgangsforhold mv.

Landskabsværkstedet anbefaler, at lovforslaget fremsættes og vedtages af Folketinget

Naturrytter.dk foreslår en ændring af § 12a, således at det kommer til at fremgå, at randzonerne også åbnes op for færdsel til hest.

Som begrundelse peges der bl.a. på, at der igennem de seneste 30 år er forsvundet omkring 50 pct. af alle stier i det åbne land som en konsekvens af landbrugets sammenlægninger. Dette har medført forringelser af ridendes adgang til naturen.

Realkreditrådet, Finansrådet og Realkreditforeningen har afgivet fælles hørings svar. Med hensyn til energiafgrøder finder de, at forslaget indebærer en stramning af, hvad landbruget kan benytte randzonen til og foreningen vurderer, at forslaget vil forringe pantets værdi. Foreningen understreger, at landmanden bør kompenseres fuldt for den tabte fortjeneste og værdiforringelsen af jorden.

Foreningerne finder desuden, at den eksisterende randzonelov med de foreslåede ændringer får en så væsentlig indvirkning på en række ejendomme, at compensation bør udmåles efter ekspropriati-

onsregler med fuld initial erstatning og med krav om panthaversamtykke før udbetaling af erstatningen.

Økologisk Landsforening støtter det fremsatte lovforslag.

Aarhus Universitet, Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA) er enige i, at en udbredt dyrkning af pil langs vores vandløb kan være til skade for både naturen og landskabet. Det foreslås, at man i stedet for et totalt forbud kunne lægge begrænsninger på, som er rettet mod at tage landskabelige og naturmæssige hensyn.

DCA peger endvidere på, at det er vigtigt, at høst og fjernelse af næringsstoffer med plantemateriale bliver en del af den pleje, der foretages i randzonerne af hensyn til reduktion af fosforudledningen.

Fødevarerministeriets bemærkninger til høringssvarene

Med lovforslaget foreslås det at fjerne muligheden for at dyrke flerårige energiafgrøder i de dyrkningsfrie randzoner. Det er Fødevarerministeriets juridiske vurdering, at der med denne ændring ikke er tale om ekspropriation i grundlovens forstand.

Såfremt det kan godtgøres, at etablering af energiafgrøder på særlige lokaliteter har en veldokumenteret effekt på miljøet, vil det kunne gennemføres efter dispensation.

Der er ikke noget til hinder for at høste de afgrøder, der gror i randzonerne, ligesom visse arealer af hensyn til enkeltbetalingsordningen også skal slås hvert andet år.

Med lovforslaget foreslås det endvidere, at den vedtagne adgangs begrænsning til randzonerne ophæves, således at det af randzonenloven vil fremgå, at der er offentlig adgang til fods på de udyrkede arealer i randzonerne.

Adgang til randzonerne vil dermed ligge på linje med de adgangsregler, der i dag gælder efter reglerne i naturbeskyttelsesloven, og vil blive præciseret i en revideret vejledning til naturbeskyttelsesloven.

Det er Fødevarerministeriets juridiske vurdering, at de planlagte ændringer ikke indebærer, at randzonenloven generelt bliver ekspropriativ. Det er ligeledes vurderingen, at med reglerne om forholdsmæssig reduktion af randzonebredden og om dispensation – herunder også mht. offentlighedens adgang – er taget fornødent højde for tilfælde, hvor bedrifter rammes særligt hårdt.

Forslaget om forbud imod færdsel med hund kan ikke imødekommes, da adgangen til arealerne vil ligge på linje med reglerne i naturbeskyttelsesloven, hvoraf det bl.a. fremgår, at hund må medbringes i snor på udyrkede arealer. Reglerne vil blive præciseret i en revideret vejledning til naturbeskyttelsesloven.

Forslag om færdsel til hest i randzonen kan ikke imødekommes, da adgangen til randzonearealerne vil ligge på linje med reglerne i naturbeskyttelsesloven, hvoraf det bl.a. fremgår, at færdsel til hest ikke er tilladt på udyrkede arealer.

Med hensyn til betydning af øget adgang for biodiversitet, har forskere fra Aarhus Universitet vurderet, at den forøgede adgang via randzonerne som hovedregel vil medføre en meget begrænset indvirkning på natur og biodiversitet.

Med hensyn til spørgsmålene vedrørende kompensation bemærkes det, at den planlagte støtteordning skal udbetales under landdistriktsprogrammet, og kompensationen fastlægges i forbindelse hermed. Ifølge EU-reglerne skal tilskuddet udbetales til landmanden. Såfremt landmanden ønsker det, kan han give bank eller realkreditinstituttet transport (så tilskuddet automatisk tilfalder bank eller realkreditinstitut). Såfremt landmanden går konkurs, vil han ikke længere have ret til tilskuddet. Det følger den nye ejer eller forpagteren af jorden. De anførte indvendinger kan derfor ikke imødekommes.

2. Høringssvar fra private (ryttere)

Der er indkommet i alt 92 høringssvar fra private (ryttere). Af disse høringssvar er 3 af svarene fra en gruppe personer (Rytterne i Sorø Kommune, Hannenovskovens Hestelaug og Riderute Lolland-Falster).

Høringssvarene er stort set alle identiske i deres indhold.

Der foreslås en ændring af § 12a, således at det kommer til at fremgå, at randzonerne også åbnes op for færdsel til hest.

Som begrundelse peges der bl.a. på, at der igennem de seneste 30 år er forsvundet omkring 50 pct. af alle stier i det åbne land som en konsekvens af landbrugets sammenlægninger. Dette har medført forringelser af ridendes adgang til naturen

Fødevareministeriets bemærkninger til høringssvarene

(Svarer til bemærkninger til høringssvar fra organisationer mv.)

Med lovforslaget foreslås det, at den vedtagne adgangsbegrænsning til randzonerne ophæves, således at det af randzonenloven vil fremgå, at der er offentlig adgang til fods på de udyrkede arealer i randzonerne.

Adgang til randzonerne vil dermed ligge på linje med de adgangsregler, der i dag gælder efter reglerne i naturbeskyttelsesloven, og vil blive præciseret i en revideret vejledning til naturbeskyttelsesloven.

Forslaget om færdsel til hest i randzonen kan ikke imødekommes, da adgangen til randzonearealerne vil ligge på linje med reglerne i naturbeskyttelsesloven, hvoraf det bl.a. fremgår, at færdsel til hest ikke er tilladt på udyrkede arealer.

3. Høringssvar fra private (minus ryttere)

Der er indkommet i alt 21 høringssvar fra private (minus ryttere)

I hovedparten af høringssvarene fra private gøres der generelt indsigelse mod forslaget om offentlighedens adgang til randzonearealerne. Der peges på, at indgrebet krænker den private ejendomsret, og at der er tale om et ekspropriativt indgreb, bl.a. på grund af mistet indtægt fra randzonen, tab af indtægt fra jagtudlejning og værdiforringelse af jorden.

Endvidere peges der i nogle af høringssvarene bl.a. på, at offentlighedens adgang vil gå ud over dyre - og plantelivet, herunder en forringelse af biodiversiteten og jagtinteresserne.

Der udtrykkes endvidere stor bekymring for, at der vil blive henkastet affald, at der vil være løse hunde, at der vil være støjende adfærd mv.

I nogle af høringssvarene peges endvidere på, at landmændene skal have lov til at dyrke energiafgrøder i randzonerne, både på grund af indtjeningen herfra og på grund af de miljømæssige fordele.

I et enkelt høringssvar udtrykkes der enighed med, at det ikke skal være muligt at dyrke energipil i randzonerne. Samtidig peges der på, at der bør være mulighed for at etablere tiltag, der har til hensigt at hjælpe de dyrearter, der bliver truet af den intensive landbrugsdrift, f. vildtstriber og barjordsstriber.

Fødevareministeriets bemærkninger til høringssvarene

(Svarer til bemærkninger til høringssvar fra organisationer mv.)

Med lovforslaget foreslås det, at den vedtagne adgangsbegrænsning til randzonerne ophæves, således at det af randzonenloven vil fremgå, at der er offentlig adgang til fods på de udyrkede arealer i randzonerne.

Adgang til randzonerne vil dermed ligge på linje med de adgangsregler, der i dag gælder efter reglerne i naturbeskyttelsesloven, og vil blive præciseret i en revideret vejledning til naturbeskyttelsesloven.

Det er Fødevareministeriets juridiske vurdering, at de planlagte ændringer ikke indebærer, at randzonenloven generelt bliver ekspropriativ. Det er ligeledes vurderingen, at med reglerne om forholdsmæssig reduktion af randzonebredden og om dispensation – herunder også mht. offentlighedens adgang – , er taget fornødent højde for tilfælde, hvor bedrifter rammes særligt hårdt.

Forskere fra Aarhus Universitet har vurderet, at den forøgede adgang via randzonerne vil medføre en meget begrænset indvirkning på natur og biodiversitet de fleste steder.

De anførte indvendinger kan derfor ikke imødekommes.